

STSJ de Catalunya de 6 de juliol de 2018, recurs 1797/2018

Imposició d'un recàrrec de prestacions davant la manca d'avaluació dels riscos psicosocials i d'adopció de les mesures preventives adequades (accés al text de la sentència)

Un empleat **va prestar serveis** per a una entitat local **des de 1983 fins a 2011, quan va ser declarat en situació d'incapacitat permanent absoluta per accident de treball a conseqüència d'un trastorn ansiós depressiu important**, reactiu a problemàtica laboral. No es va considerar judicialment com un cas d'assetjament moral.

El TSJ imposa a l'entitat local el pagament d'un recàrrec de prestacions del 40 % i ho fonamenta en què es compleixen els requisits exigits legalment:

- Cal que existeixi un accident de treball o malaltia professional que doni lloc a prestacions ordinàries del sistema de Seguretat Social, en aquest cas una pensió per incapacitat permanent absoluta.
- **L'empresa ha d'haver comès alguna infracció consistent en l'incompliment d'alguna mesura de seguretat general o especial.** I com no és possible que el legislador concreti la variadíssima gamma dels mecanismes davant la impossibilitat de seguir el ritme de creació de noves maquinàries, és suficient que es vulnerin les normes genèriques o deutes de seguretat, en el sentit de manca de diligència de prudent ocupador. En relació amb el principi de culpabilitat, la jurisprudència del TS al·ludeix a l'existència d'una responsabilitat quasi-objectiva (STS de 14 de febrer de 2001), i admet la culpa *in vigilando* (STS de 21 de febrer de 2002).

En el cas debatut **les infraccions són:** 1a) l'incompliment dels arts. 14 i 16.2.a) de la *Ley 31/1995, de 8 de noviembre, de prevención de Riesgos Laborales* (LPRL), per la **manca d'avaluació dels riscos psicosocials**, que no va concloure fins al juliol de 2011, quan l'empleat estava ja en situació d'incapacitat temporal per contingència professional des de febrer de 2010. I, 2a) l'incompliment dels arts. 14 i 16.2.b) LPRL per la **manca d'adopció de mesures preventives adequades per eliminar o reduir i controlar el risc psicosocial prèviament avaluat.**

- **Cal que hi hagi nexa causal entre la falta i el sinistre**, que pot trencar-se quan la infracció és imputable a l'empleat per temeritat manifesta o quan hi ha cas fortuït o força major (entre d'altres, STS de 28 de juny de 2002). Per entendre complert aquest requisit s'aplica judicialment la teoria de la imputació objectiva (entre d'altres, STS de 19 d'octubre de 2000), que es fonamenta en tres passos: 1r) si la conducta ha creat o augmentat un risc no permès per la norma; 2n) si el risc creat o augmentat s'ha realitzat en el resultat; i, 3r) si el resultat es troba dins de la finalitat de protecció de la norma. I partint d'això, en aquest cas:
  - La conducta infractora, consistent en la **manca d'avaluació dels riscos psicosocials i d'adopció de mesures preventives adequades** per eliminar o reduir i controlar el risc psicosocial prèviament avaluat, **va crear un risc prohibit per la normativa de prevenció de riscos laborals**, consistent en l'existència de riscos psicosocials no avaluats i sense que s'adoptessin mesures preventives que els evitessin.
  - La **manca d'avaluació del risc psicosocial i d'adopció de mesures va augmentar el risc de les seqüeles que va patir l'empleat**, consistents en un trastorn ansiós-depressiu important, reactiu a problemàtica laboral generadora d'estrès laboral.

- **El resultat: primer una incapacitat temporal i després una incapacitat permanent absoluta**, totes dues amb les mateixes seqüeles, un trastorn d'ansietat i depressió important. Resulta evident que aquestes seqüeles són objectivament imputables a la conducta infractora, consistent en la manca d'avaluació dels riscos psicosocials i d'adopció de mesures preventives adequades per eliminar o reduir i controlar el risc psicosocial, conducta que va generar o, com a mínim, va augmentar el risc que aquest resultat tingués lloc.

- **S'exigeix que hi hagi un perjudici causat pel sinistre.** En el recàrrec coexisteixen dos components, el sancionador i el que pretén el rescabament de les lesions sofertes per la manca d'adopció de mesures de seguretat, mitjançant l'increment de la quantia de les prestacions de la Seguretat Social. En aquest supòsit el perjudici ha consistit en la pèrdua temporal de la capacitat per al treball, que es constata en el període d'incapacitat temporal i en la incapacitat permanent absoluta patits per l'empleat.

La sentència indica que **el recàrrec ha de ser del 40 % i no del 50 %, en constar que l'entitat local havia adoptat mesures d'avaluació i de prevenció, si bé ho va fer tardanament** i existia un protocol d'assetjament i una organització preventiva. Així mateix, es tracta d'una entitat local de grans dimensions, compta amb mitjans humans i materials suficients i el resultat produït ha estat greu (una incapacitat permanent absoluta).

Aquesta sentència resulta interessant perquè posa l'accent en les conseqüències econòmiques -el pagament d'un recàrrec de prestacions- que pot suposar la no avaluació dels riscos psicosocials i l'adopció de les pertinents mesures preventives, circumstància que es produeix freqüentment.